

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
1 novembre st. v.
13 novembre st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 44.

ANUL XXIII.
1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Trifu Șepetian.

BCU Cluj / Central Library Cluj

Trifu Șepețian.

Pe calea înaintării noastre în cultură, înființarea corurilor vocale în popor este o faptă de mare însemnătate. Aceste coruri sunt dovădea cea mai vedită de rivna pentru deșteptare și de talentul în artă, ce are poporul nostru. Aceste coruri, precum s'a dîs și în cuvîntarea de deschidere a adunării din Oravița, sînt adevăratul și temeinicul început pentru înființarea unui teatru național român.

Șciind acest adevăr mare, sîntem datori să stimăm pe bărbatul acela, care cel dintîiu a îndemnat poporul nostru dela sate să înființeze un astfel de cor.

Acela, căruia se cade stima noastră, nu mai e în viață. A murit în luna trecută. Să punem dară pe mormîntul seu cununa recunoștinței noastre!

El s'a numit Trifu Șepețian și a fost paroc gror. în comuna Chiseteu, comună mare în Bănat, între Timișoara și Lugos.

Preot după rînduiala lui Melchisedec, repositat a fost un adevărat părinte sufletesc al poporului concredut păstoririi sale. Model de virtute, plin de zel pentru tot ce este frumos și bun, rivnitor de innaintarea poporului român: densul a fost neobosit lucrător în via Domnului. Prin purtare cuvîncioasă, prin învățături părintești în biserică și p'acasă, prin pilde de îndemnat în ramul economiei, el a condus deșteptarea, luminarea și înflorirea poporului pe o cărare foarte bună, pe aceea care duce la îmbogățirea materială și la dezvoltarea în cultură.

Dar lucrarea de fruntea părintelui Trifu Șepețian a fost înființarea unui cor vocal între plugarii din parochia sa. Încercare îndrezeță a fost aceasta, căci pîn'atunci nu s'a mai pomenit nicăiri asemenea cor. Ia mei clasă nouă inteligentă n'a avut multe, căci lucrul s'a petrecut înainte cu 28—29 ani. Dar stăruința neobosită a vrednicului preot român a izbutit. Corul vocal, primul cor vocal românesc de plugari, s'a înființat. Densul a fost învățătorul coristilor și conducătorul corului.

Și de atunci și pîn' acuma primul cor vocal românesc de plugari a tot înaintat: înainte cu 3—4 ani s'a serbat jubileul de 25 ani al înființării sale: și astăzi corul dela Chiseteu a ajuns cunoscut și renumit în toate părțile pe unde locuiesc români.

Frumosul succes a îndemnat și pe comunele din împrejurime să compună asemenea coruri. Trifu Șepețian le-a compus și învățat și p'acele. Din aceste comune au primit boldul și altele mai depărtate; astfel numărul corurilor s'a înmulțit din an în an, Șepețian nu mai era în stare să instrueze toate, trimise dară pe învățecii sei, plugari din Chiseteu, sub conducerea acestora s'a înființat o mulțime de coruri în toate părțile Bănatului. Astăzi abia este p'acolo un sat cum se cade, care să n'aibă și un cor vocal.

Densul vîdînd cu bucurie acest spor frumos al ostenelelor sale, slăbit și de bătrînețe, a predat conducerea corului fiului seu Lucian, care i este urmaș și în parochie.

Etă și câteva date biografice. Trifu Șepețian s'a născut în comuna Secușigiu din Bănat, la anul 1819, părinții sei au fost plugari. Terminând cursul gimnazial și teologie la 1842, se căsătorii cu Elena Radulescu și se hirotomi paroc în Chiseteu, unde își petrecu totă viața. A murit la 10 octombrie an. c. în etate de 69 ani.

Chorul din Chiseteu, care a produs toate corurile vocale de plugari, precum și numele lui Trifu Șepețian, înființătorul acelu cor, vor avé o pagină în istoria artelor la noi români.

Societatea pentru fond de teatru român, dorind

a exprimă încă de acuma recunoștința sa lața de stăruințele părintelui Trifu Șepețian, a dispus ca în diploma ei de onóre o grupă să represinteze corul din Chiseteu cu demnul seu conducător.

M

Intre morminți.

Morminte 'mpodobite cu erba, muschin, viole,
Cruet reci cu nome d'aur în marmora sapat;
Ah, câte inimii calde, recite zac sub ele,
Cât chin prin dor, nădejde, sub voi e îngropat!

În șirele pustie a pietrilor tăcute,
În lumea pacii vecnicii s'a triste; amintiri,
Din viața sgomotosa, venii — de vremii trecute,
Să 'ntreb de voi ce 'n lume nu mai aveți gândiri.

Să șciu, imi spuneți mie, că ore fericirea,
Ce 'n dar aștept să-mi vină, ori voue v'a suris,
Dorința dulcicii dragosti, avutu-și-a 'mplinirea
Șeu și viața voastră a fost numai un vis?

Lin frunzele se mișcă și marmorul în sôre,
Luceșce 'n foc albastru, er fluturu s'opresc
Din sborul lor șagalnic, cu arpele-ușore,
S'alina pe mormînturi și veseli me privesc.

O tainică liniște s'alina peste tôte,
Er eu aștept respunsul umita și eu drag,
Și 'n piept inima mica, așa puternic bate,
Pe-o clipa se opreșce și gândul meu pribeg.

„Nu alergă zădărnice, pe cale răteciia,
Ca fluturu pușii gâdăii, ca gîșul prin pîșii —
De vrei să fi în lume de-aparun fericita
Iubind odată 'n viața, l'acea sa remai!“

Lucreția Suciu.

Stefan Vodă și Turcii.

(Tradițiune)

(Umare.)

Tureul, ca Tureul, se ținea morțîș de el, void numai decăt să pue mâna pe densul și să-l nimicescă cu oste cu tot. Și cum ajunse sub pôlele munților se 'n-inse din nou lupta, inse de astă dată, nu ca mai nante, ei cu mai mare înversunare.

Stefan se luptă și acuma ca un leu cu densii și pe mulți îi trimise în cealaltă lume. Dar ce folos de totă istețimea și vitejia lui, ce folos de toate ademenirile și apucăturile sale, că dela o vreme totuș n'a fost în stare să ție și mai departe piept cu densii, căci cei mai mulți dintre voinicii sei de frunte, începînd dela sletnicii și până la cel din urmă ostas de rînd, picară acă jertfă infuriatului și neimpăcatului păgan. Er cei ce mai remase în viață, ne mai putenduse ține pe picioare de vlăguții și osteniți ce era, tomîndu-se ca să nu cadă și ei jertfă fără vro un folos pentru sine, pentru domnul lor și pentru țoră, începură a du înderépt, a se imprășcia și a se ascunde prin desigurile munților și acolo a aștepta apoi un timp mai bun și mai potrivit spre a se puté erăș seula în potriiva dusmanilor.

Vedînd Stefan că nu e mai mult chip de învingere, că ostășii și țeranii, ce-l însoțiră în ost

resboiu cumplit și carii mai scâpară teferi de urgia păgânilor, se restătesc din ce în ce în toate părțile, se supără în adâncul inimei sale și nu știe singur ce să mai înceapă și să facă. Să li voit a-și mai încerca încă odată norocul, cine mai știe... poate că ostașii l-ar fi ascultat și s'ar fi luptat până ce cu toții ar fi murit, căci îl iubia ca ochii din cap și ori ce li-ar fi spus îl asculta. Dar el de supărat peste măsură și dus pe gânduri cum era, căci una ca acesta, să fie invins, de când s'a suit pe tronul Moldovei, nu i s'a fost întemplat, cum vedu că Turcii înving și că mai mult nu e chip de scăpare, începă a alerga în colo și în coce în fuga calului, ea și când ar fi voit să scotea din fundul pământului o oște nouă, o oște mai puternică și mai odihnită de cum era ceea ce s'a lost restătit acuma prin desigurile și vâgăunele munților și așa, nesciind singur ce face, se porni prin pădurile de sub polele munților și se duse, într'o terbințelă, cât timp s'a fi dus, până ce ajunsese într'o lucină nu departe de satul de astăzi Putna. Eră după ce a ajuns în lucina aceea, vădend că bietul seu cal de asudat, de ostenit și de flămând ce era, nu-l pôte duce mai departe, i se faci milă de densul, descăleca și-i dete drumul ca să se mai odihnescă, să pasecă și să mai prindă la putere. Apoi se puse și el să geadă pe trupina unui copaciu. Și cum sta el aice, dus pe gânduri asupra celor ce i s'au întemplat, privind din când în când în colo și'n coce în întunerecul nopții, căci inserase acuma când a ajuns în lucina aceea, etă că la o depărtare de vr'e câteva decii de pași de densul vede zarea unei lumine licurind pînre crengile unor copaci. Voind să știe ce fel de lumină e aceea și cine pôte să locuescă în niște locuri așa de sălbatice, cum era pe timpul acela locul, unde se uita el, prinse de grabă calul și se îndreptă în partea aceea din cotro se zăria lumina. Eră după ce se apropiă, ce să-i vedă ochii?... o stâncă mare, încunjurată de giur împregiur cu copaci cine știe de câți veci, cu partea despre medianoapte și resărit implantată adanc în cōstele unui deal, era cea despre auedă și apus săpată de sus și până jos cu dalta, aflându-se în cea dintoi trei ferestruici mici, era în cea din urmă o ușă întărită cu druci de lemn. În una din cele trei ferestruici și acuma ardea lumina, ce-a lost zărit-o el puțin mai înainte.

Acesta era casa, seu schilla de petră, care și până în ziua de astăzi se pôte vedea pe malul drept al pârului »Vițelul« nu departe spre ameli de satul »Putna«.

Stefan Vodă, cum vedu stanca acesta și lumina ce lucia dintr'nsa, îndată se pricepu că nu pôte să fie o stâncă de rend, ci ea trebuie să fie pe din nuntru săpată și să locuescă cineva în trēnsa. Deci, legănd calul de crenga unui copaciu, se duse mai aproape de stanca, o privi de-a mōruntul de giur împregiur și cum se uita etă că dă de o ușă și cum dete cu ochii de ușa aceea se dă și bate într'nsa ca să fie slobozdit în nuntru.

Eră după ce bătă de vr'o câteva ori, un glas din nuntru întrebă:

— Cine e acolo?

— Eu sūnt! — response Stefan.

— Și cine ești tu?

— Stefan Vodă.

— Nu se pôte!

— De bună sēmă.

— Și decă intru adevēr ești tu Stefan Vodă, spune-mi ce cauți prin aceste locuri pustii, unde n'ai fost până acuma nici odată?

Greu i pică lui Stefan Vodă să respundă la această întrebare neașteptată și mai multe minute stete în cumpene: ce să facă?... să se mărturisescă unei

ființe necunoscute, ori să incalce pe cal și să se ducă unde l-a duce acesta, numai să n'aibă a rosti cuvēntul »invins«, care nu-l rostise încă nici odată până atunci. Dar întunerecul nopții și urletul cumplit al unor lupi din apropiere îl făcu să-și calee pe mima și să rostescă cuvintele, cari nici prin vis nu i-au trecut ca le va rosti vre odată. El dișe:

— Ce să caut?... află, ori cine vei, că sūnt bătut de Turci și acuma fug de densii!... Te rog deci să lii așa de bun și să me primești de mas, căci noaptea e întunecată, pare ca mai întunecată decăt toate nopțile de până acuma și eu nu știu în cotro să apuc și să me duc prin codrii în carii am intrat...

— Stefan Vodă și să fie bătut de Turci?... asta nu e cu putința!... și mai bine că ești altul cineva, er nu Stefan Vodă cel viteț șatunci mai de graba te oi crede și ț-oai da drumul în nuntru!

— Bine-ar fi, când altul ar fi aice în locul meu, dar durere... de astădată norocul m'a părăsit ș-acuma me afiu unde nici n'am gândit!

Săhastrul, căci glasul ce a vorbit din nuntru era glasul unui săhastru, cum a audit că străinul, ce a bătut la ușa sa, e Stefan Vodă, îndată i-a deschis ușa și l-a poltit în nuntru. Apoi îl întrebă cum s'a întemplat ca să fie invins de Turci, care să fie pricina, după ce mai înainte nime n'a lost în stare nici odată să-l învingă.

Stefan i istorisi dela început toate cum a cerut Turcul haraciun dela densul, cum s'a sculat cu putere asupra lui, cum a mers el cu Romanii sei în potriua Turcilor și cum s'a bătut cu densii. Mai pe scurt i spuse toate din fir în per cum s'a întemplat dela început până ce a lost nevoit să fugă de 'naintea păgânilor.

— Nu fi supărat, Maria Ta! — dișe săhastrul, după ce a ascultat cu luare aminte. — Multe lifte barbare au voit în decurgerea timpului să stingă pe pe Români de pe lața pământului și să subjuge acesta țară, inse Dumnezeu cel drept și puternic nu i-a lasat să-și implinescă dorința, el nu te va lasă nici pe Maria-Ta să remai de ris, ci mai de grabă de cum îți poți singur inchipui ai să învingi cu ajutorul seu pe Turci și ai să-i alungi cine știe unde peste hotarele țării.

— De-ar da Dumnezeu să fie așa, dar eu tare me tem că nu voi mai ajunge acele zile, mai cu semă că pe cei mai aleși voimici i-am perdut acuma! — N'are a face!... Dumnezeu îți va da alți la loc!

Și după ce rosti săhastrul cuvintele acestea, polti pe Stefan să geadă pe-o lăicioră seu mai bine dis pe-o muchie de stâncă săpată în formă de lăicioră, er el ieși de grabă din chilie atara și adăposti calul într'un fel de pivniță, care se afla de desuptul chiliei sale sub o aripă a stâncei, căci urletul lupilor, ce-l audise Stefan, se apropiă din ce în ce mai tare de stâncă. Apoi intră în nuntru, puse ce avu mai ales și mai bun de mănecare pe-o mescioră rotundă asemenea de petră și polti pe Stefan la ospet.

Stefan nu se lasă mult imbiat, căci trecuse mai bine de-o di și jumătate de când nu luase nici o făr-mătură de pâne în gură. Și etă că pe când sta el și cu săhastrul la mesă și ospetă, vorbind despre întemplările trecute, unde nu mi se pōrnesc de-odată un urlet ca acela împregiurul stâncei de se resunară văile de prin apropiere.

Stefan, când audi urletul lupilor, sări drept în sus dela mesă, puse mâna pe sabie și dișe inspăimântat cătră săhastru:

— Părinte! ne-au încunjurat lupii... ce e de făcut?

— Ce să facem... nemică! lasă-i să urle cât

le place, căci noi și așa nu avem nici un muzicant, care să ne cânte la mesă... lasă în cale să ne cânte ei!

— Știi că ești cam hasdu. Dar să lăsam acuma șaga la o parte; lupii, după cum se vede, sînt mulți pot să străbată în noaptea și atunci nu știu de unde cum vom pute scăpa de dînșii?

— N'ave nici o temă, căci noi suntem aici în-țăriți mai de hai decăt un împărat într'o cetate.

— Dar calul meu?

— Nici lui n'are să i se întempe nemică, căci și el e tot atât de bine scutit, ca și noi!

Stefan, când auzi cuvintele acestea, se mai liniști puțin, se puse la mesă și 'ntre urletele lupilor cari se învîrtiră mai de multe ori prin pregiurul și pe de-aupra chiliei, ospetă mai departe. Er după ce se scula dela mesă și după ce lupii, vedînd că nu pot să pue labele pe prada, ce au fost adormecat-o încetară de urlat și se depărtară prin desigur pădurei, se puse ca să se odihnesc, căci era foarte obosit de luptele, ce le-a avut în zilele trecut-e, căt și de drumul cel depărtat de pe cîmpul de resboiu.

A doua zi dimineță, cam pe timpul acela când intră preoții la urtine, săhastrul trezi pe Stefan din somn, ieși cu dînsul afară, se suiră amîndoi pe versul stîncei, în care era săpată chilia și după acesta arătînd cu mîna spre apus, îl întrebă dîcînd:

— Caută în sus, vești ceva?

— Nu vîd nimic! — răspuse Stefan cîntînd spre locul arătat.

— Calcă pe piciorul meu cel drept! — dîse mai departe săhastrul.

Stefan dintru început nu pre vre, inse mai pe urmă totuși calcă pe picior să vedă ce are să se întempe.

— Vești acuma ceva?

— Vîd!

— Ce vești?

— Vîd — răspuse Stefan, arătînd cu degetul — colo în mijlocul lucinei celeia un copaciu mare, er în copaciu vîd ardeînd o mulțime de lumini.

Copaciu acela era un paltin foarte gros și înalt și se află tocmă pe locul, unde se află astăzi mînăstirea Putna.

(Înceierea va urmă.)

S. Fl. Marian.

O musă — cenușeresă.

(Urmare.)

III.

Supăce am vîdut cuprinsul poemei, să intrăm în analiză mai amînuntă. Atăt din prefața ce-o face autorul la poemă, căt și din poemă inșiși vedem, că el nu s'a apucat de lucru, decăt după o lungă pregătire. El a studiat operele cele mai însemnate nu numai ale epopeii comice vechi și noue, dar și ale celei eroice. Din cele dintîi cunoșce «Bătăia brăcșelor cu șorecii» atribuită lui Omer, «La sechia rapită» de Tassoni, «La pulcele d'Orleans» a lui Voltaire; din cele eroice «Iliada», «Odiseia», «Eneida», «Gerusalemmo liberata», «Orlando Furioso» și altele și le cunoșce nu numai ca un cetitor de plăcere, ci și le-a asimilat, le-a consumat.

Pregătirile lui de limbă, studiarea deprinderilor, datinslor, caracterului și peste tot a vieții elementului și stărei sociale, din care poetul își ia personajele sale și despre cari vom vorbi la locul seu, rezultă aprôpe din fiecare strofă. Trebuie prin urmare

să recunoșcem dela început, că poetul, din punctul de vedere al pregătirii, al studiului artistic, s'a pus la înălțimea chîmăreii sale. Singurul poet care, în epoca noastră de renașcere, îl vedem lucrînd în tăcere, necunoscut, dar serios și cu o pregătire artistică, este uitatul poet al Țiganiadei Poema lui este și cea mai voluminoasă și singură artistică din această epocă — în scurt singura poemă de adevărată valoare din epoca renașcerii noastre. Sunt 17 ani de cînd un scriitor german în o scriere asupra literaturii Rhetoromanilor scria următorele: «Literatura daco-romana nu pote să arate o poemă care, după valoarea seu marime esteriore, să se potă asemăna cu poemă epica a lui Travers seu a lui Goerin Wietzel. Dîca poemă lui Deleanu s'ar fi tipărit mai de mult, sigur scăpăm de această observare desprețuitoare.

A nimerit poetul alegerea subiectului? Și aici poetul s'a arătat măestru. Subiectul lui nu este imaginat, ca de exemplu epopeile de animale: «Broșcele cu șorecii la Greci», «Animali parlanti de Casti la Italiani», «Vulpoiul la Francezi și Germani ș. a.», din contră el este luat din viața omenească, er, încăt pentru Romani, l'a luat poetul tocmă de-acolo de unde își ia și poporul cu preferință subiectele sale comice în povesti, anecdote, satire, adecă din viața Țiganilor, calul de bătăia al Românului, cînd el voșce să-și facă hazu, dela Țiganul cel ce dîcea cătra o cioră: «Eu știu cum te chiamă pe tine, dar me pădălesc pe mine.» până la cel cu anafora miscota, Românul naibei nu slăbeșce pe bietul Țigan din muscătură. Că subiect pote fi mai nimerit pentru o poemă eroică-comică, ca tocmă acela, care prin tradițiuni și prin viață, este cunoscut ca atare. — *innos și frivos* este epitetul constant al Țiganului, mai adaugă și cunoscuta țîntosă țigănească și ai tot ce-ți trebuie pentru hora umorului, Deleanu a înțeles, nu se pote mai bine, toate acestea, cînd ș'a luat Țiganii de subiect al umorului seu. Situațiuni, moravuri, nuanțe se umbriri de limbă chiar, toate acestea le pote tăla ôrecum din viu, el trôbeve numai, pe lângă talentul natural, să adauge cunoșcința, arta. În scurt subiectul este nu numai comic, dar în adevăr comic-eroic. Drept aceea subiectul este totodată și național, încăt adecă el este luat din impregiurările țerei nostre, Er încăt despre originalitate, nici nu mai incapo vorbi și ni se pare, că cu drept cuvînt dîce poetul, că o asemenea materia și în această formă nu se află tratată în nici o literatură. Încăt pentru înțelesul de lond, poetul ne spune în prefață, că poemă este plină de critică și că «acesta-i numai o alegoria și prin Țigani se înțeleg și alții, cari tocmă așa au făcut și fac tocmă ca Țiganii de atunce». Poetul cunoșce deplin viața Țiganilor precum și a nemeșilor ungureșci, pe cari asemenea i stășia cu satira sa. Este de observat inse, că episodul lui Becherecu și al lui Haicu s'a tăiat după Don-Chișot al lui Cervante; Haicu, frătutul, este Sancho Panza. Desvoltarea inse este originală, toate impregiurările sînt ôrecum carne viă din trupul acelei clase de cavaleri Rodoscurtă și Frige-linte, din acea boeră ungurească inlumurată, calică și ignorantă, care, privilegiată și astăzi, își vînde sufragiul seu în alegeri pe câteva înghîșituri de vinars, Deleanu, care o cunoșcea până în mîduă, i-a

Dr. Fr. Rausch, Geschichte der Literatur des Rhetoromanischen Volkes. Frankfurt a M. 1870 p. 156. Poema lui Travers portă titlul «La chanzon dalla Guerra dalg chanzat d' Mûsch»; Cîntecul luptei dela castelul Mûșcu; cuprinde 708 versuri scrisă la a 1527 și afllată la 1865. Goerin (+1650) a scris poemă resboiului Veltin, în 1106 versuri. Amîndou și mai ales cea din urma, ca poemă de puțină valoare, însemnate inse ca monumente literare ale limbii reto-romane.

făcut și ei portretul în Țiganiada sa și nici nu-i putea afla loc mai bun, mai demn decât între Țigani. Se pare, că poetul sub cele două personaje, Becherec și Haicu, are în vedere anumite persoane de pe timpul său.

Talenta poetului se cunoștea nu numai din alegerea fericită a subiectului, dar mai mult încă din așezarea și dezvoltarea lui. El domină deplin, ca și un mare general mișcările oștii sale, toate evoluțiile ce se desfășură în domeniul cântării. Ceea-ce înalță și mai mult această calitate a poetului este dezvoltarea paralelă și măestră împletire a două acțiuni în fond deosebite și anume tabăra Țiganilor și aventurile lui Becherec, cari se încep în cântul al doilea și se termină numai în cântul al unsprezecelea. Este cunoscut, că acest mod de împletire a evoluțiilor din o mare mișcare generală este cel mai atrăgător și totodată mai greu. El a fost aplicat cu cel mai mare succes de Ariosto în «Orlando furioso». Prin această măestră împletire a acțiunii Deleanu a introdus o fericită preschimbare de colorii, de perspective și de idei, care, în lungă acțiune a totului, desfășurată, recrează pe cetitor și-l face chiar să aștepte cu nerăbdare reînceperea narațiunii ce poetul a întrerupt-o cu măestră, împletind altă acțiune nu mai puțin atrăgătoare. Pentru aceea cetitorul este menat de-o putere neînvingătoare din strolă în strolă, din cânt în cânt.

Tote aceste mari însușiri înse nu ș-ar atinge ținta, când poetul nu ar mai poseda, ca fond, forța comică și avuția de idei: cea dintâi neapărată pentru caracterul special al poeziei, a doua pentru a împle cu material prețios și variat volumul destul de mare al operei. Încât se atinge de forța comică, Deleanu este nu numai cel mai puternic, ba chiar unicul în literatura noastră, dar totodată cel mai credincios și original reprezentant al Românului glumeț și mișcător. Umorul lui nu este ceva imitat, importat, palid, nefiresc, ci, precum subiectul și umorul și satira lui sunt flori seu, decă voiți, urdici cu mirosul, cu culoarea, cu spini și cu veninul născut, crescut în pământul și sub soarele nostru. Această pământenie, fie-mi permis a forma acest cuvânt nou, căci cuvântul originalitate nu exprimă de-ajuns ce voi să dic, această pământenie, dic, resare și mai puternic, când se încearcă omul să traducă opera în o altă limbă, căci este cu neputință a se strămută, a se vârsa această pământenie în vasul unei alte limbi, fără să plătească umorul și să se apăsese veninul satirei. Această însușire, cum vom vedea, s'a întărit și s'a mai înălțat încă și prin limbă. Avuția ideilor a făcut, ca pe poet să nu-l vedem repetându-se. El în nici o situațiune nu se încercă, nu se îngaimă, nu trece peste ea ca să se plătească oarecum de cetitor, din contră își lasă impresiunea, că n'a voit să-ți spună totul, și-a reținut unele ca să-ți spună la o altă acasiune, decă i va mai veni.

Ceea-ce caracterizează pe Deleanu ca poet, este că el cel dintâi a înțeles marea însemnătate a mitologiei și tradițiilor noastre naționale pentru poezia română. Această îl înalță cu atât mai mult, căci pe acel timp, pe la începutul acestui secol, nu numai la noi, dar nici la popoarele culte nu se deșteptase încă această atențiune pentru tradițiile populare. Pentru aceea îl vedem pe Deleanu folosindu-se adese-ori în poema sa de aceste tradițiuni. Dar într'adevăr el nu știe să le introducă ca element activ, ci el face numai amintiri de ele ici-colea. Și atâta înse este mult pentru acele timpuri.

Încât pentru caractere și moravuri, a căror desvélire se arată adevărată putere a unui poet, după-ce poetul nostru ș-a luat un subiect pământean,

din viața țerei sale, după ce caracterele și moravurile deslășurate în poemă existau nu numai pe timpul poetului, dar există și astăzi sub ochii noștri, ni s'ar părea la întâia vedere, că poetul în asemenea împrejurări n'a avut să întimpece nici o greutate, fiindcă caracterele și moravurile existând deja, nu avea el să le creeze. Judecând înse mai adânc estivețea, tocmăi acesta este situațiunea cea mai periculoasă pentru poet — față cu publicul. Având și publicul însuși sub ochii sei caracterele și moravurile ce le reprezintă poetul, cum sânt în opera lui Deleanu Țiganii și neameșii, cetitorul poate judeca numai decăt el prin sine, decă poetul a observat și a copiat bine natura, pe când în opere cari reprezintă caractere din timpuri istorice și chiar dela popore străine, numai un om instruit, specialist și încă cu un gust fin și pătrunderă ageră, pôte să observe neadevărul, să descopere falsificarea istorică și chiar a naturii, căci în asemenea opere, amândouă acestea se confundă într-o sine, chiar încercă să se scuze unele cu altele și trebuie adânci cunoștințe și multă pătrunderă, ca să le afli și să le deosebești. Acesta s'a întâmplat la noi cu greșita apreițare a «Fântanei Blandusiei», neadeverată și cu totul falsă ca istorie și natură, cu toate acestea pre-mărită la început din lipsa de cunoștință și de gust. Drept-aceea existența viaă a caracterelor și a moravurilor este pentru Deleanu, față cu publicul chiar cel de aji, o adevărată Seilă. Pe lângă Seila înse mai are tot aici și o Caribdiă. El trebuia să copieze natura ce-o avea viaă înaintea ochilor sei. Și ce este mai greu și totodată idealul artei, decăt copierea naturii?

Drept-aceea vedem că pentru Deleanu, în loc de-a fi o ușurare existența viaă a caracterelor sale, din contră a fost un pericol îndoit. S'a periclitat el ori a triumfat? Poetul a triumfat în modul cel mai strălucit. Cel ce cetește Tabăra Țiganilor, chiar de nu ar cunoștea pe Țigani, el dela început va simți că se află, nu între umbrele, între figurile învălitate în ceță ale fantaziei unui poet, ci între oameni, în adevăr curioși, dar din carne și oase ca toți oamenii; va simți, că viața, ideile, vorba și mișcările lor, în fine tot ce face viața, este așa, fiindcă există, fiindcă sânt niște ființe reale ce așa ș-au format-o și așa trăiesc și poetul fericit le-a reflectat întocmai prin prisma geniului seu, nici n'a adăos, nici n'a lăsat nimic. Un străin care ar fi studiat Țiganiada, fără să fie veldut vre-odată vre-un Țigan și apoi să-l duci într-o laia de spune fără să știe el cine sânt, numai decăt i-va spune: această este lumea care am celtit-o în Țiganiadă! — Acesta este adevăratul geniu! Pe cât poetul s'a aflat în cea mai grea situațiune, pe atât pozițiunea noastră, ca apreițatori, din punct-de-vedere de a pute convinge, este mai ușoră, căci ceea-ce dicem noi despre succesul strălucit în depingerea caracterelor și a moravurilor, pôte să verifice prin sine însuși cetitorul chiar cel mai puțin instruit, asemănându-le cu caracterele și moravurile vii ce le cunoștea și le vede în totă ziua cu ochii sei.

Chiar numai din pasagele reproduce în capitoul I, se pôte ori-cine convinge despre adevărul celor de sus. Noi vom mai însemna încă unele părți și caracterul ce se ridică mai mult printre celelate. În cântul întâu este admirabil catalogul oștii țigănești (strofele 43—67), cetitorul pare că-i vede în faptă. Ne pare reu, că spațiul nu ne permite să-l reproducem întreg. După ce poetul invocă musa să-i dea pept de aramă și glas de taur, ca să pôte cânta cetele vieteze «din dalba țigăniă», ne spune că întâi apare ceta ciurarilor cu Voivodul Guliman în frunte, care

De nu-l va prăpădi vre-o întemplantare,
Nu va bate el înzedar lela

Nici va căci prăvălit pe spate,
Neavând el doră în traistă bocate.

Urméză apoi l'arpangel, care se trage din craiul
Zandadel și eră cel mai bun cântăreț din gură și din
lăută, cu ceta lui de zlatari de inele și de ținte, din
care o parte

In peleața goliă, golișoră
Și scripind de negră ca și o cioră.

Er alții

Cu peru imburzi, barbe spărlite.
Haine avea lungi, scurte și învrătate.
Unii fără mâneci, alții rupte 'n spate.

A treia cătă, sub Voivodul Bălăban, eră a căl-
dărarilor

Toți căciulați cu barbe afumate . .
Tăia arama ca niște șindile
Și răbdă fôme câte trei șile.

A patra cătă eră a ferarilor

Purtă ei cu sine de vëndare
Seceri, cuțite, forfecce, zale,
Și nu le lipsia numai parole.

Veniă apoi lingurarii în frunte cu Neagul

— cel mai bun meșter de covate
De scafe, căuce, linguri, tăiere.
Răvare, hambare și cuere.

Vin apoi aurarii în frunte cu Tandaler inimo-
sul, care

Frică nu cunoșca nici spaină,
Că ar umblă cu dracul, piama-l deșimă.

Er apoi

Pe urmă în stoluri grôse neședala
Merga l'ășii, Goloșii droiă
Ca niște păzitori de bucate —
Intr'armați cu măciuce și maie.
Muerile cu pruncii mici în spate
Unii de tot goli, alții pe jumătate.

Corcodel pe dănșii avea poruncă
Să-i povașuscă în rânduță.
Corcodel! care cu bobl' aruncă
Și cu vrăjitori ômenii înșelă:
Ori-cine ce fură el șcie,
Spuindu-i dracu din respântă.

Poetul șcie să pună cu măestrie pe fiecare cătă,
pe fiecare căpitan sigilul vieții sale și pe toți impre-
ună sigilul vieții și întreg modulul de-a fi al clasei de
ômeni din care își ia eroii.

Dar fiindcă Țiganii pe drum rămăneau tot in-
dărăpt pe lângă carerele cu merinde și se certau.
Drăghici bătrânul se supăra și menea pe heroldul Ciur-
ilă să chame pe bătrâni la sfat, er Ciurilă striga
prin ôste:

Tot omul s'aușă și să șcie
Că moșul Drăghici să strig me menea,
Ca tot insul la cortul lui să vie
Cei cari-s de verșă mai bătrână.
Că multe arc el să ve șcia.
Dar viniți curând, hătul în tică.

(Va urmă.)

Ar. Densușianu.

Poesii populare din Ardeal.

— De pe la Așiteul mare, —

V.

Când eram la masea mea,
Eram poi de rindunea,
Și dragă cui me vedea
De cându-s la mama lui,
Nui nu-s pasere, nui poi,
Nice dragă nimeni

VI.

Seracile fetele,
Cum își bat picioarele,
Pe tôte ogirele;
După căpa cea ciortăcă,
Ele să se ruminoseă.
Potu-se tot rumeni,
Cate-i lăda, hidă-o fi

VII.

Lasă mândră că-i vedă,
Te-ajunge dragoșea mea.
— Lasă bade e' m veșut,
De nu te-aș fi cunoscut.

VIII.

Cu mândra care o am,
N'oi vedă raiul gulgan,¹
Dar cu care-o am avut,
Pôte că l'aș fi veșut

IX.

Vine dorul și me 'ntrebă,
La ferosta de ulgă,
Ce-s tineră ș-așii slabă
Eu-i spun dorului degrabă,
C'am iubit fără ispravă.
Și-i spun dorului curând,
C'am iubit fără de rënd.

X.

Spune-i mândră maică-ta,
Să 'ngrădăscă ulița;
Tot cu pari și cu nuele,
Nu cu atâtea vorbe rele;
Tot cu lin și cu pelin,
Ca noi să nu ne 'ntălnim,
Numai sâmbăta odată,
Duminea ziua tôte
Și vera în serbatori
Și ierna prin ședetori.

XI.

Magheran de pe cetate,
Serie-oi la mândruța carte,
Să me-aștepte decă pôte
Doi ani și jumătate.
Dela doi ani incoala,
Mărite-se decă-a vré.

XII.

Mărită-te mândra mea,
Mărită-te nu ședé,
Nu trage nedéjdea mea,
Că nedéjdea dela mine,
Ca și sirma de subțire.

Culese de:

Simeon Tămaș.

¹ Soha, cuvânt unguresc = niciodată.

Baschii.

(Urmare.)

Pronumele.

XXI. 1) Pronumele personale.

1-a persoană	a 2-a pers.	a 3-a pers.
Nom. ni (eu)	hi (tu)	hau (el. ea)
Gen. ene (meu)	hire (teu)	hounen
Dat. eni (mie)	hiri (ție)	houni.
	Plural.	
N. gu (noi)	zu (voi)	hoie (ei. ele)
G. goure (nostri)	zoure (vostru)	hoyen
D. gouri (ostri. noă)	zouri (vostri voa)	hoyer.

Pentru a 3-a persoană mai este și hori și houra in sing. hōric și hōura; in plur. Hau, hōri, hōura totdeauna formează pronomen sau adiectiv demonstrativ, acesta și acela: hau acesta, — hōri acela mai aproape, hōura acela mai departe.

Aci observez, că *ni* (eu) e egal cu *mi* la Italiani de pe la Milano și la Românii din Banat. *Mi sono* (eu sum) *mi-su* eu sum: *ni-z* eu sum la Baschii: — mai departe, că in *hire hiri*, *goure gouri* și *zoure zouri*, *r* e litera legătoare de vocale. Altcum, pentru cele viitoare, avem lipsă numai de genitive.

2) Adiective posesive.

Din genitive pronomenelor personale s'au format adiectivele posesive, numindu-le astfel după autorul Gêze.

1-a persoană	a 2-a pers.	a 3-a pers.
N. ene (meu)	hire (teu)	bere (seu)
	Pl.	
N. goure (nostru)	zoure (vostru)	bere (sei)

Aceste se folosesc numai in construcțiune cu substantiv, carele se pune la capăt și capătă articolul *a*, p. e. ene adiskidia, amicul meu, după literă tradus: meu amicul.

3) Pronomene posesive.

Urmând pe autor, aceste se nasc din genitivele pronomenelor personale și respective din adiectivele posesive, in acel mod, că la capăt se adaugă articolul *a*, er vocala *e* din adiectivele posesive se stramută in *i*, precum s'a aretat la articol.

Pers. 1-a	a 2-a	a 3-a
	Sing.	
N. enia (al meu)	hiria (al teu)	beria (al seu al lui)
	Plur.	
N. gouria (al nostru)	zouria (al vostru)	beria (al sei ai lor)

Hau, hōri, hōura se formează: hounena, horrena, harena, asemenea ca pronomen posesiv de a 3-a persoană cu înțelesul: al seu, al lor.

XXII. Pronumele posesive românești.

Pers. 1-a	a 2-a	a 3-a
	Sing.	
N. al meu	al teu	al seu, al lui
a mea	a ta (tea)	a sa (sca) al lui
	Pl.	
N. al nostru	al vostru	ai sei ai lor
al noastră	a voastră	ale sale ale lor.

Deci vedem, că la adiectivele posesive: meu, teu, seu etc. s'au pus înainte pentru masculine *al*, pentru feminine *a*, și s'au format așa anumitele pronome posesive.

In genul femein ni-a ramas asemenea articolul baschie *a*, dar nu-l punem la capăt, ca Baschii in enia hiria etc. ei il punem la inceput: *a* mea, *a* ta, *a* sa, *a* ei, *a* noastră etc.

Pentru pronomenul posesiv de genul masculin (sau genitivul pronomenului personal) am părăsit pe Baschii, deoarece ei nu au două genuri ca și noi și am imprumutat pe *al*, articol masculin anume pentru pronumele posesive.

La celto-bretonii din Franția (in Bretagne) se află articolul: *al* p. e. al lestr, luntrea, naia; plur. al listri, luntrile.¹

Bullet ni spune încă: *Al* e articol la Bretoni² *Al* e unul din articuli celtici, ce Gallii il adaugeau sau il lasau afară urmând gustul lor³.

Se căutam articolul la poporele, intre cari trăiesc Baschii și Bretonii. La spanioli articolul masculin e: *el* (el padre, tati) și femein e: *la* (la hermana, soră), la francesi articolul masculin e: *le*, femein e: *la*. Pronumele personale de a 3-a persoană la spanioli: el (iel) și ella (ea); eră la francesi: il (iel) și elle (ei). Aceste la noi sunt: *lu* pentru substantivele ce se finese in *a*, lupu lupula; *le* pentru cele ce se finese in *e*, serpe serpele. eră pronumele de a 3-a persoană: el ea, — in acusativ relativ: *lu'* o.

In limba francesă și spaniolă pronumele posesive sânt formate cu articolul respectiv:

rom. al meu,	al teu	al seu (al lui)
fr. le mien,	le tien	le sien
span. el mio,	el tuyo,	el suyo
rom. al nostru	al vostru	al lor
fr. le notre	le votre	le leur
span. el nuestro,	el vuestro,	el suyo

Dar și in alte limbi pronomenul posesiv se formează cu articol p. e. mein nemt, meu, der meinige etc.⁴

Deci e apriat, că la noi in *al* meu etc., *al* trebuie să fie articol.

Astfel *al* la noi e articol:

1) pentrucă *al* a fost articol la celto-galli, carii prin limba lor au influențat nu numai limba populară vechiă romană, ba și cea latină, și astfel toate limbele romanice de adi.

2) pentrucă articolul *al* adi se susține și la Bretoni, un popor galic din Franția: precum și noi suntem un popor galic, dar romanizat, ca in genere toți gallii.

3) Pentrucă, precum am arătat aci nu numai la Francesi și la Spanioli, ba și la alte popore, pronumele posesive se formează cu arucul și astfel *al* inainte de: meu, teu, seu etc. numai articol pote fi.

(Va urmă.)

Dr. At. M. Marienescu.

¹ Grammaire celto-bretonic G. G. Le Gonidec pag. 35, 36.

² Bullet Memoires sur la langue celtique Tom II. *Al* articule bretonne; on trouve *al* pour le article dans nos Vieux Romaniens Al articule dans Villeharduin. c'est de là, que vient au notre article du datif.

³ Bullet I. p. 38. *Al* est un des articles celtiques, que les gaulois ajoutoient ou retranchoient suivant leur goût. D' *Al* on a fait asement L, — de là notre article François: Le. Tom. II. La, La article, que l'on joint au commencement du mot, bruy (junc fr) lafwyn; Llafwyr (gall); brac, braciae (haut de chauses fr.) lairac. Llafrog (gall) și noi lasăm articolul *lu* afară și atunci *u* din urmă române ca articol. p. e. lup, lupu, in loc de lupulu.

⁴ Pentru genul femeiesc la francesi: la mienne la tienne etc., la spanioli: la mia, la tuya etc. Așa, precum e articolul *a* la noi in *a* mea etc

Cronică rimată.

Este cer sau nu e?

Domnului A. Vlahuță.

Hotărît sînt astăzi, dragul meu, să-ți scriu.
Dar de ce, a nume, insumi eu nu scriu.

Să-ți scriu de căldură?
De literatură?
De poezi și muze
Cu roșu pe buze?

Său să prind a-ți pune jalea mea în lacrimi?
Eu, ladă cu hârle, n'am nimic în lacrimi?
Pe la noi, cuptorul e așa de cald.
Încât mi-am dus astăzi musa să mi-o scald.

Hidroterapie,
Ritum și poezie,
Visuri dând în cote
Să 'nvețe să 'nôte.

Etă grija noastră, cei dela oraș.
Spune-o tu pe-a vastră, tu, de sin borfaș.

Pe la noi tot omul face streje porții
Stând gata s'o 'nchidă în obrazul morții.

De pe turle sună
Buba vestea bună,
Viermii-i ies în cale
Corbii vin la vale

Și 'n apusul nostru alte lumi răsar
Făurite 'n pripă fără nici un dar.

Pe la voi sunt pote teoriilor în bune
Și se 'necă grija în extract de prune.

Melisa-i ca apa,
Tuica-i cu năstrapa,
Spirtu-i de tot soiul,
Vinu-i cu butoiul:

În așa condiții să tot fii martir
Așteptând să-ți vie tristul mosalir.

Inse ce-i faci firei! — Stând, tăcut, de streje
Mintea-mi, albe visuri prinde 'n a sa mreje;

Dorul se aprinde,
Aripa-și întinde,
Zboră să ajungă
Luminosă dungă

Ce văpșesc în zare bolți de orizonuri
Ceruri colorate în aprinse tonuri.

Dorul meu de-o lume plutitoare 'n spațiu
Sôrbe nesfîrșirea lor fără sațiu

Ochiul vă zăre
Tremuriș te mare,
Nouri strâni în caer,
Cormorani de aer.

Care zbor prin spațiu, vii și fără rînd.
Restrîngînd pe lume umbra unui gând.

Unde-i fericirea, unde-i, unde e?
Cînd începe cerul? unde? și cu ce?

Căci eu cît gîndirea
Taie nesfîrșirea
Cerul se tot suie . . .
— Este cer, sau nu e?

Un glas trist atuncea pare că-mi răspunde:
„Pentru voi cer este și 'n voi se ascunde.”

„Îng indată gândul, ospe prin eter
Și 'ncep să me pipăiu ca să dau de cer.
Va să dîcă 'n lume,
Cu seu fără nume,
Or și cine are

Cap, mîni și picioare
E stăpîn ohamnie pe-un crîmpeiu de cer
Fie tott seu geniu. — rege seu hingher.

Majorescu Titus, Ghika, Eminescu
Au cer de-o potrivă cu domnu Toncșescu.

Tu, serman de tine,
Ai cer ca or cine
Și poți fi confrate
Chiar cu Nenea State

Și cu toți Canilii, călăreți pe trestii,
Căți umplu Parnasul c'um sobor de bestii.

Decă-agă stă treba, frate, și-o spun verde:
Pierdă-se tot cerul, căci eu n'am ce perde.

Nu-mi trebui nici visuri
Nici alte dichisuri
De trîntit la rime,
De făcut la sehimе.

Care să-mi dea dreptul de-a-mi dîce încet:
Tineți capul chipesiu, căci ești uns poet.

Don Padil.

Din viața de București.

Concertul Kneisel. — Cuartetul Dumitrescu. — Poema cuartetului de Champfleury. — Concursul agricol. — Concursul pentru străinătate.

— 25 oct. 1887.

Pe lângă mișcarea artistică, mișcarea musicală încă începe să se accentueze. Vineri (16 oct.) violonistul Kneisel, fratele celui care se află în străinătate și atinge celebritatea, a dat un concert în vechia sală a Ateneului. Numele dlor Dumitrescu, maestrul violoncelist, Teodorescu, simpaticul bas, Grüber, abilității și Manolescu, junele-prim al Teatrului Național, dând acestei serate o atracție deosebită, se înțelege de sine că publicul a fost destul de numeros. Dar și așteptările tuturor au fost pe deplin satisfăcute.

Concertul s'a deschis printr'o uvertură în si bemol major compusă de Kneisel și executată de orchestră. Pentru prima oră tinărul artist apărea în public ca compositor, cu o lucrare de importanță acestei uverturi, lucrată cu mult entuziasm, dar cu mai puțină reflecție. Sînt în compozițiunea sa pasaje cari spun că autorul a fost tîrit de pasiunea sa, subjugat, dominat cu desăvîrșire; dar cum inima face adesea rău capului, ideia unică, ideia mamă care trebuie să reiasă din impresia generală produsă de o asemenea lucrare, se 'necă și se pierde într'un noian de motive diferite. Orchestrația, nu voi dîca pre sgomotôsă. — partisan al lui Wagner, nu-i fac proces pentru asta. — dar adesea pre tipătore, stridentă chiar, dovedește că compositorul nu posedă încă pe deplin cunoștința instrumentelor de vînt, cari toamai au predominat în execuțiunea lucrării sale.

Totuși, atît această uvertură, cît și acea în re care a deschis — de și neanunțată — partea a doua a concertului, probază că, decă nu cunoșce indetult secretele compozițiunii și a efectelor musicale, sentimentul și silința nu-i lipsesc și, ajutat de serioase studii și reflecțiuni, ne va da lucrări mai desăvîrșite.

D'altfel această lipsă de reflecție sau mai bine de tact — nu e vorba de termenul tehnic, de măsura musicală, ce de acel tact, de acea judecătă delicată

care suggerază artistului ceea ce este nemerit său nu, ceea ce trebuie său nu să facă — se vede chiar din alcătuirea programului și din executarea bucăților ce Kneisel ș-a ales. Dovezi? Pentru punctul întâiu: 12 bucăți, din cari două uverturi destul de lungi, ceea ce ne-a ținut trei ore ținânduți locului: pentru punctul din urmă: artistul executând sublima legendă a lui Wieniawsky, care ucheie atâta de duios, nu s'a mulțămît a ne da numai atâta, puțin și bun, ci-i adaoase ca parte finală o fantasmă întreit mai lungă, care a sfârșit prin a obosi, decât nu pe artist, dar negreșit pe public. Mulți începuse a se retrage și decât n'au plecat toți, eră că farmecul lui Dumitrescu, care trebuia să urmeze, îi ținea în loc.

Concertistul ar trebui să înțelegă în fine, că o musică bună e ca siropurile dulci: delicioase, decât sorbi cu măsură: și se aplacă decât bei pré mult. Apoi numai în musică, decât înțelegem *pendant*-ul, nu înțelegem contopire. Bucățile maestrilor sânt departe de a fi ca vopselele cari, amestecate una cu alta, dă naștere la noi colori, adese tot atât de trumose pe cât sânt colorile mume. Ori ce bucată își are caracterul ei, personalitatea pe care compositorul i-a întipărit-o: nu e o colóre, e un tablou și cum din două tablouri nu poți face unul, asemenea din două bucăți musicale distincte nu poți face una

Tot o asemenea combinațiune, dar mai nefericită încă, a fost în partea a doua, »concertul pe vioră din cântece naționale,« căror le-a servit ca introducțiune o poloneză pré frumoasă, dar nici de cum la locul ei aci. Dar ariele naționale? Cel mai nenorocit potpuriu! De ce artistul nu se mulțameșce să ne eșcuteze o lucrare completă, făcută după toate regulile artei, d. e. »Nunta țărănească« și »Stéua României« de Wiest, său chiar »Corbul român« de Hübsch: ori să compună însuși — decât acestea nu-l mulțameșce — o piesă asemenea? Efectul, netăgăduit, ar fi mai mare, impresiunea durabilă. Altfel se întemplă, că impresiunea frumoasă cauzată de o piesă ôre-care, se șterge de cealaltă care, decât tactul alegerii lipsește, produce o impresiune urită.

***

Acest tact îl posedă la cel mai nalt grad Dumitrescu, un adevărat artist acesta, până în vârful unghiurilor, cum dicé francesii.

În bucățile alese și executate de el, câtă pricepere de combinare! Aci se vede *pendant*-ul plastic cum se aplică la musică. După »Serenada« lui Godard, o »Canzonă de amor,« care, deși compusă de Dumitrescu și pôte tocmai pentru asta, secundază de minune prima bucată. În partea a doua, ce-ar fi putut fi socotit de compliment necesar al »Lacrimii« lui Dunkler, decât »Serenada Savoiardului« — altă lacrimă — de Röver? Bucăți scurte, gingașe, fermecătoare comparate florilor de micșunele cari, cu tótă micșorimea lor, umplu spațiul de profum îmbetător. Singura deosebire e că, decât nu găsim flórei nici o nepotrivelă, găsim bucățile de mai sus pré scurte. Aci se recunoșce măsura puterii omului diferind de a Creatorului a tot-puternic. Dar mai bine-așă! căci e mai bine să dorim a le auzi încă odată, pârându-ne că ne-am înșelat, că n'am auzit decât un ecou cersesc, că impresia ce-am avut n'a fost de loc produsă de un lucru aievea.

Acésta e menirea artei: să ne facă să uităm cel puțin un moment miseriile vieței de tóte zilele și acela care reușește a ne produce acésta fericită impresiune e un adevărat artist: Étá Dumitrescu!

Dintre ceilalți, Teodoroșcu ne-a încântat cu o arie din »Fata dela Cozia« a lui Flehtenmacher; Manolescu a recitat, cum șcie el recită, versurile lui Vlahuță: »Dormi iubito!« și Grüber ne-a desfăt

âncă odată auzul cu delicatele accente ale țiterii sale, executând un potpuriu din »Traviata,« pré frumos, cu tótă părerea chițcanilor de sub scenă ce-o rupseră d'a fuga 'n public, spre spaima secsului slab care ocupă rëndul I.

Dar incidentul s'a potolit în clipă, căci publicul eră mai de temut decât notele metalice ce-i speriasă și șórecii au reintrat, tot așă de repede precum eșise, în întunerecul din care adeptii lui Zola diceau că aceia ce i-au atras au fost porfúmurile salei...

Aplaudat și bisat cu stăruința, Grüber făcú să resune apoi córdele țiterii sale de notele plăcute ale »Horei Sinaiei.«

***

Cele ce spuneam mai sus despre priceperea lui Dumitrescu în a-și alege bucățile, programul cuartetului pe care artistul l'a arangiat pentru duminică, (18 oct.) în aceeași sală a Ateneului, le-a adevărit cu prisosința. Acest cuartet e primul din cele patru pe cari artistul are intențiunea să ni le ofere și cari vor urmă la intervale de două săptămâni. Piese alese pentru cel de duminică au fost în număr de trei. Puțin, nu este așă? O, n'aveți grije! Dumitrescu șcie valórea adevăratei arte și chiar aceste trei bucăți au fost pré multe pentru banii plătiți de puținul public venit: 4 lei locul I: 2, locul II. Judecați: Partenerii lui Dumitrescu au fost: Ernest Wiest, fiul poporalului autor al »Nunteei țărănești,« I-a vioră; Ed. Loebel, II-a vioră și H. Schipek, viola (alto): bucățile: Cuartet în *fa* de Beethoven, Canzoneta de Mendelssohn și Cuartet în *re* de Mozart; eșcutiunea, cu deosebire în adagiul din cuartetul prim, în andantele și în menuetul din cuartetul final, deseversită.

Nu pot face pe cetitori să împărtășească mai bine impresiunile produse asupra-mi de acest cuartet, decât comunicându-le admirabila pagină pe care Champfleury ne-a lăsat-o asupra cuartetului, de sigur pe când frecventă templul musical al lui Schann, exclusiv consacrat cuartetelor, unde făcea musică dîlnic câte două ceasuri:

»Nimic nu este mai impunător decât să veđi patru musicanți dinaintea pupitrelor lor.

»Acești musicanți sânt nesce muncitori cari eșcută o lucrare plină de interes. Sânt mulțămiți și plini de-o mândrie neprefăcută, întocmai ca aceea a unor tēmplari cari ți-ar arată un cap-d'operă al meșteșugului lor.

»Âncă se mai vorbește puțin în sală, când introducțiunea face să s'audă primele-i acorduri: ea slujește compositorului să-și descurce ideile și 'nfierebântă în acelaș timp pe musicanți. Lumina cea vie nu este încă necesară: nu trebuie să orbești deodată ochii cu strălucirea sórelui. Mulțimea a 'nceput s'a-sculte.

»Cei patru musicanți sânt în plin cuartet: ei alérgă domol, să nu obosescă dela început.

»Imi fac impresia a patru călători cari s'au întâlnit la un han, séra, la ora cinei. Ei se deșteptă de dimineță și sorb câte un păhărel nainte d'a porni vioiși la drum.

»Cerul e senin ș-un vânt recoritor adie. Conversațiunea se însufletește. Vióra povestește vre-o glumă plină de haz prietenei sale, a doua vioră; alto a auzit acésta glumă și-o spune violoncelului care, ca un burghez cum se cade, ș-o întipărește bine 'n minte ca s'o povestescă familiei sale.

»Uneori cei patru călători vorbesc împreună, dar cele doué vióre, mai îndemănatece, merg înainte, își fac destăinuiri și lasă puțin în urmă pe alto și pe violoncel, cari vorbesc între dēnșii.

»Din când în când urméză câte un moment de odihnă, pentru a se mai întări puterile. Asta nu va

să dică inse că conversațiunea rămâne 'n loc. O exclamațiune plăcă dintr'o parte: e alto; o 'ntrebare pornește dintr'alta: e vióra. Și un avânt prietenesc domnește între acești patru tovarăși cari-și povestesc lucrurile cele mai vesele din lume.

»Dar risul indelung e necuviincios. Vióra curmă glumele, povestind o istorie cam tristă. Bravul alto o 'nțelege bine, căci a fost de față și el și adaogă o mulțime de amănunte pe cari nu le știea vióra.

»Trebuie să veți simpatie violoncelului pentru această povestire. El scote neșce exclamațiuni cari nu sânt variate dar sânt frumoșe, fiind sincere. »A, Dómne! repetă el la fiecă moment, se pôte?»

»Istoria e-așa de bine povestită, că tus-patru se 'nduioșează față cu-o 'ntemplantare atât de durerósă.

»Deodată călătorii zăresc un sat in depărtare; ei uită frumoșele lor conversațiuni, melancolia, obosela drumului, întâlnirea din ajun, spre-a-și strânge mâna cu căldură. Au ajuns la capătul călătoriei: cei patru prieteni se despart.»

Ne-am despărțit și noi cu aceeași plăcere și, mai mult, doritori d'a ne revede la concertul viitor.

***

Miercuri primii o invitațiune din partea Juriului pentru concursul agricol din Județul Ilfov, semnată de șapte membri ai Juriului, persoane prę obscure, de ore-ce nu-mi erá nici una cunoscută.

De-ar fi fost altfel, pôte s'ar fi gândit să alegă niste dile și niste ore mai nemerite decât joi și vineri, orele 11 dimineața. De exemplu, s'ar fi putut, pentrucă țeranul nu prę lucréză de voie duminica — de și pentru un concurs erá altă căciulă — ca cel puțin ziua distribuiri premiilor să fi fost o sərbătore. Sămbătă și duminică, etă dilele nemerite, decă nu voiau să profite de impregiurarea că St. Dumitru cădea luni și țeranul n'ar fi pierdut, avënd doue dile de sərbătore, nici una de lucru.

Ori cum, aceste concursuri ș-au bunul lor, decă nu din alt punct de vedere, cel puțin din acela, că respândesc in popor instrumente agricole perfecționate.

***

Aceeași rîvnă de emulațiune ar trebui să insuflă și pe mult cunoscutul Logofet al invetămētului, hotărîndu-l să apróbe propuerea juriului esaminator al concurenților pentru străinătate de cari am vorbit in numărul trecut. Comisiunea, in dificultatea d'a se pronunță pentru unul făr a sēvērși o nedreptate, a găsit că »decă tabloul dlui Bălănescu atrage atenția prin acurateța formelor și a coloritului, al dlui Bănulescu are alte calități cari nu-l lasă inferior sub alte raporturi.« Cam ne 'nțeleș, dar destul că conclusia raportului e clară, cerëndu-se trimiterea ambilor concurenți in străinătate.

Etă ceea ce ar fi bine și tocmai pentru acesta ne temem că ministerul nu va face astfel, cu tóte că au trecut atâți amari de ani de când nu s'a mai acordat premiul de străinătate.

La Teatrul Național nici o noutate.

A. C. Șor.

B o n b ó n e.

Bucureșcencele!

O sócră cătră noua noușóra sa noră venită după căsătorie in capitală:

— Să știi scumpa mea copilă, că sânt cu totul la dispozițiunea ta și să nu te genezi de loc de a-mi cere consiliu când vei crede că ai necesitate de ele...

— Oh! mulțămesc, buna mea mamită... sună-mi atunci unde pot cumpără cea mai bună pudră!

*

Intr'un magazin de modă.

O damă frumoșă cumpără pudră:

— Știi, dice ea vëndătorei, imi trebuie ceva foarte bun. Sânt clientă bună a dtale.

— Ve asigur, dómna, acesta e cea mai bună ce avem. Ea ține totă ziua și resistă celor mai năpătore sărutări.

*

Dómna in sala de bae.

Dna X... se află in sala de bae. Ea aude un șgomot in camera vecină, sună să vină servitorea și-o intrerbă care este cauza acestui șgomot.

— Ah! dnă, dice servitorea, a venit pantofarul. I-am spus că dna nu putea să-l primescă, că era in bae; el n'a voit să me credă. Atunci i-am dispuș uitate prin crepătura ușei și s'a convins că dna nu putea să fie vedută!

*

Unul din tinerii noștri poeți, e nebun după o fată frumoșă, dar prę bogată, care nu respunde sentimentelor sale.

Unul din confratii noștri intrerbă eri pe nenarocosul suspinător:

— Pentru ce nu te insori prietene, știu că adori copiii?

— Ce vrei! respunse el oftând, eu voi destul de mult, dar »mama lor« nu voeșce!

*

Un cuvânt de 71 de litere. In Germania se află o societate al cărui titlu este următorul: Constantinopolitanischerdudelsackspleifermachendergesellschaftverein. Acesta va să dică: Societatea lucrătorilor fabricanți de cimpoie din Constantinopol.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Sciri literare. Dl. Maiorescu comunică »României Libere«, că intrunirile literare la dsa vor începe mai târziu; aceste intruniri vor fi intime. — Dl. Il. Odobescu va începe in »Epoca« o serie de articole despre unitatea națională prin unitatea de cultură.

Poetul Eminescu e mai bine. Mai mulți amici ai poetului Eminescu rogă diarul »Liberalul« a mulțami prin publicitate dlui dr. Isaac din Botoșani pentru nemărginită bunăvoință și concursul medical ce l'a dat poetului Eminescu, care astăzi se află pe cale de o completă însănătoșire. După cât aflăm, chiar in numărul viitor al revistei »Convorbiri Literare« va apărea o nouă operă a distinsului poet.

Doue reviste noue. Am anunțat, că grupul literar dela »Literatorul« dimpreună cu alți scriitori români din București s'a intrunit spre a inființă o revistă nouă, sub direcțiunea dlui B. P. Hășdeu. Acum aflăm, că idea nu s'a putut realisă. Scriitorii adunați s'au împărțit in doue tabere. Una (in care se află și dnii De La Vrancea, Vlahuța, Teleor, Gion etc.) va scóte sub conducerea dlui B. P. Hășdeu o revistă sub titlul »Revistă nouă«; cealalta parte, in frunte cu dl. Macedonschi, va publică »Revista Independentă«.

Săracia de cuvinte. In o critică a dlui De La Vrancea in »Românul« cetim aceste șire: Nicăeri scriitorii, cu sēu fără talent, nu sânt mai săraci in cuvinte ca la noi. Nicăeri nu vei găsi o orășenime cultă care să nu vorbescă decăt intr'o sută de cuvinte, cel mult in doue. Nicăeri nu vei găsi omeni invetăți cari să cunóscă mai puțin numele uneltelor casnice, agricole, industriale intrebuintate in țera lor, ca la noi. Nicăeri nu vei găsi mai mulți omeni cari să cunóscă mai puține nume de culori, de flori și de

arbori. Și sărăcia de cuvinte cu adevărat românești vii, este dovedită mai ales prin credința cărturarilor de astăzi, că o semă de tineri au început să scrie în limba cronicarilor amestecată cu jargon popular. Ei numesc cronicarism și jargonism bogăția și frumusețea limbei; ei numesc cronicarism și jargonism ceea ce s'aude în gura întregului popor, ceea-ce ei nu știu, nu cunosc, n'au auzit și nu vor înțelege nici odată căci mintea lor le este amețită încă de copilăreșca revoluție literară dela 48.

Un album. Societatea geografică română din București a primit dăilele aceste dela dl inginer Iulius Popper din Buenos-Ayres (Republica Argentine) albumul lăgăduit și cuprindând vederi din Tierra del Fuego. Albumul este foarte frumos legat în piele de focă (Lup de mare) și pe o placă de aur găsită în »Rio Carmen Silva« este săpată următoarea dedicație: Societății geografice române București, expedițiunea Popper. Albumul conține mai întei textul conferinței ținute de dl Popper, la institutul geografic Argentin, la 5 martie trecut, o chartă a Terii de foc și portretul exploratorului, pe urmă vine o serie de fotografii în număr de 85, prezentând diferite vederi și scene din țieța expedițiunei »Tierra del Fuego.«

Diaristic. *Meseriașul Român* se numește un nou diar apărut de curând la Iași; așa dară acuma avem două diare cu acest nume, unul la Brașov și altul la Iași. Oare nu ar fi fost mai potrivit a da celui din Iași, care a apărut mai târziu, alt titlu?

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale. *Dra Bărbăntescu* a primit un rol nou în anume în piesa »O istorie dîlnică« de Costetti, care a pus în studiu la Burgtheater din Viena. — *Teatrul din Iași* se va deschide ați sâmbătă la 1/13 noiembrie.

Teatrul Național din București. Dl Gion scriind în »Românul« un raport despre reprezentarea piesei »Lumea în care ți-se urește,« observă între altele: »Cel mai bine din toți artiștii, acela care numai aparând bine grimat și e'un cap adhoc a provocat aplausele, a fost Niculescu, în rolul tînerului poet care de 50 de ani așteptă să i se jöce și lui o tragedie la »Odeon,« — întocmai cum așteptă Slavici cu »Gaspard Vodă« și Vulcan cu »A doua mörte« la »Teatrul Național.« Aceste câteva cuvinte caracterizează în de ajuns conducerea de acuma a Teatrului Național din București. În repertoriul stagiunii, întocmai ca an, direcțiunea a anunțat numai aceste două piese originale nouă, dar nu le reprezintă, întocmai ca an. Din tote părțile se strigă, că sîntem saraci de piese originale; dar când se presintă direcțiunii niște încercări, ea le admite pentru scenă, dar le uită în cartonele sale. Așa se spriginesc la Teatrul din București autorii români! »Desființându-se contractul cu dl Franchetti, scrie »Românul« direcțiunea teatrelor a cedat o parte din serile ce se destinașeră pentru operă, unui impresario frances, care va veni în capitală cu o trupă francesă de operete.«

CE E NOU?

Știri personale. *Maj. Sa regele* a dăruit pentru clădirea școlii gr. c. din Racovița 100 fl. — *Il. Șu* și *Ioan Popasu*, episcopul din Caransebeș, a cumpărat vila Nicolaevici din Mehadia, spre a o transforma în o școlă românească. — *Dl Al. Odobescu* a in-

ceput în săptămăna trecută cursul seu de arheologie la universitatea din București, în mijlocul unei numeroșe și alese asistențe; dsa a arătat utilitatea pentru națiunea română d'a se cunoșce istoria lui Traian, după cele din urmă descoperiri arheologice. — *Rulu Pascu*, a cărui mörte o anunțărăm în nr. trecut, a lăsat pe sema școlii din Dêrștea Brașovului peste 1000 de franci. — *Dl dr. Aurel Mureșian*, rectorul diarului »Gazeta Transilvaniei,« care a petrecut dăilele trecute la Orade, mulțămescă în diarul seu tuturor aceloră, cari i-au esprimit condolența la pierderea părintelui seu Iacob Mureșian. — *Dl Ilie Murgu* a fost numit oficial suplent de poștă și telegraf.

Hymen *Dl Georgiu Stanciu*, teolog absolut al dieceșei gherlane, fiul binemeritatului fost protopop al Năprădii (Selagiu) (Georgiu Stanciu, ș-a serbat cășătoria cu dșora Laura Pap, fiica preotului gr. c. român Ambrosiu Pap din Crai-Dorolț, comit. Sătmar. — *Dl Aurel Belez*, inginer în București, s'a fidanțat cu dșora Catinca Stănescu, fiica dlui Tache Stănescu în Brașov.

Reuniunea femeilor române din Abrud a ținut adunarea sa generală în 8/20 septembrie. Au fost de față dōmnele: Ana Gall, presidentă; Ana Filip, v-pres.; Alesandru Ciurea, notar; Eufimie Caian, Ana Ivașcu, Iohana Balos, Ana Lohonț, Florentina Têrnovean, Iosefa Ciura, Amalia Tobias, Rosa Popp, Ludmila Draia, Elisabeta Danciu, Lucretia Răczkōvy, Amalia Stoica, Elena Bariț, Ana Furdui, Elena Jurchescu, Iulia Jurchescu, Iulia Rus; domnișorele: Emilia Bariț, Iulia Cuman, Lucretia St. Suluț, Vilma Crișan, Maria Adamovici, Mariana Balos, Eugenia Ciura, Elena Lohonț, Leontia Faur și bărbații de incredere. În discursul de deschidere, dna presidentă constată cu bucurie, că școlă de fete a Reuniunii s'a deschis, ceea ce a îndemnat pe dl A. Filip să mulțămescă în termeni călduroși comitetului și în deosebi dnei presidente pentru zelul dezvoltat în acesta cauză. S'a citit raportul comitetului despre lucrările sale dela adunarea generală din anul trecut, despre cari totdeunn raportărăm și noi; s'a reveđut socoșile și s'a constatat, că Reuniunea are un capital de 7634 fl. 82 cr.; s'au făcut și subscrieri nouă; în sfêrșit s'a votat bugetul pentru anul viitor.

Biserica St. Treime din Brașov. Cetim în »Gazeta Trans.« că sâmbătă la 3 ore d. a. mergend preotul român dl B. Baiulescu cu cântăreții, însoțit de doi membri din comitetul parochial românesc, la biserica St. Treimi din cetate ca să ceră dela epitropia grecescă a acestei biserici să li se dea cheile pentru ca să începă serviciul de săptămăna în limba română, precum s'a urmat până acuma, doi membri ai numitei epitropii n'au voit să predea cheile, dîcend că biserica e declarată de Curiă ca biserica națională grecescă și deci nu vor suferi pe viitor să se oficieze în altă limbă decăt în cea grecescă. Faptul acesta s'a constatat de notarul public reg. ung., care a fost chemat anume pentru acesta.

Din Cernăuți primim următoarele șire: Într'a 2/11 a. c. se făcū aici sântirea localităților nouă ale societății pentru literatura și cultura română în Bucovina. La sântire participară și multe dame, ca dōmna Cosovici, dșorele Renei de Hirsieni, dōmna Meședer, Caplonski etc. etc. Localitățile societății sînt aranjate cu lucș, avend și o sală mare pentru ținerea ședințelor și prelegerilor. Într'o sală mare se allă aședată biblioteca societății; în sala acēșta ce țin de regulă ședințele comitetului societății. După sântire se țin adunarea generală eștraordinariă a societății. Nefiind numărul de membri recerut după statute pentru modificarea statutelor, se trecū la deliberarea punctului al doilea a ordinei dălei: facerea grilagiului de fier naintea casei societății împreună cu un bosquet.

După mai multe deliberări, se primi propunerea comitetului de a redica lângă strada principală, ce duce lângă societate, un grilaj de fier. Nefiind alt obiect la ordinea zilei, se încheia ședința generală extraordinară.

Un cuvânt spiritual. Celebra tragediană, Charlotte Wolter, dela teatrul curței (Viena), veni într'o zi la cancelaria directorului teatrului, dl Dingelstedt, ca să-i facă o reclamațiune. Directorul eră un inamic al lungilor discuțiuni și șcidea foarte bine că, primind pe dōmna Wolter, discuțiunea se va prelunghi peste măsură; de aceea ordonă slugei sale să-i spună că nu se află în cancelarie. Tot în acea casă, în care se află cancelaria teatrului, ședea în catul superior o amică a dōmnei Wolter, care, fiind că tot venise, luă hotărîrea să facă o vizită amiceii sale. Abiă se apucară dōmnele de vorbă, când treci un convoiu funebru al unui general, cu musică, și dōmnele impinse de curiositate alergară la ferestă ca să privescă și atunci tragediana vedu dedesubt capul directorului Dingelstedt, care, atras și el de curiositate, se uită la convoiu. Dōmna Wolter ceru atunci dela amica sa o cōlă de hârtie, scrise pe dēnsa câteva rēnduri și adresând biletul domnului Dingelstedt, il trimise la cancelarie, unde directorul ceti următoarele: »Iubite consilier aulic! Șciu de mult că ești un director minunat, dar astăzi mai mult decât ori-când m'am putut convinge de acest adevăr; căci chiar atunci când nu ești în cancelarie, capul dtale tot se află acolo. E un fapt, de care m'am incredințat ēnsa-mi. Primește admirațiunea mea. Charlotte Wolter.«

Părerea reginei Victoria. Se comunică dela Londra următorul cuvânt al reginei Victoria: Una din dōmnele curței regești, domnișōra Honorea Stepford, se adresase deunăzi Maiestăței Sale, rugând-o să-i dea un consiliu în următoarea impregiurare. Juna domnișōră primise o propunere de căsătorie. În privința socială și pecuniară măritișul se putea consideră ca strălucit, cu tōte acestea domnișōra Stepford, care se simția multămită cu pozițiunea sa actuală, eră la indoiele, neștiind decă ar trebui să accepte sēu să refuze propunerea. Regina ascultă cu răbdare și liniște povestirea domnișōrei și după o scurtă reflecțiune îi dīse: »În cazul special al dtale nu șciu ce consiliu să-ți dau, nu e lesne a judecă, dar, fata mea, un lucru șciu pozitiv: nu e cu puțință ca o femeie să fie pe deplin fericită fără să aibă un soț și copii, dar pe d'alta parte nu pōte s'ajungă nici odată deseversit nenorocită decă nu este espusă pericolului d'ași perde pe soț sēu pe copii.«

Impăratul Braziliei ca om literar. Dilele trecute se presintă împăratului Dom-Pedro al Braziliei, ce se află de câțva timp în Paris, editorul unei reviste literare cu rugămintea de a contribui regulat cu scrieri asupra Braziliei. Impăratul primi, promițend a fi silitor și întrebă decă i va fi permis a trimite pe cale telegrafică articolele întârziate. Acesta fiindu-i acordat, împăratul se informă de onorariul usual. Editorul il spuse. Dom Pedro se declară mulțămit și adaogă: »Aș scrie cu plăcere grătit pentru revista dtale, dar banii ce câștig pentru scrieri nu sūnt ai mei. Dela începutul activității mele literare am destinat câștigurile penei unui asil de orfani din capitala mea.«

Scrii sourte. *Principesa de Wied*, mama reginei României, va petrece ierna acesta în Românie. — *Sinodul arhieresc din Serbia* a hotărît să admită, ca preoții veduvi să se potă cunună și a doua oră.

Felurimi.

Capriciile de Tar. Paul I, împăratul Rusiei, avu într'o zi între alte capriciile și acela d'a interdice su-

pușilor sei pantaloni și frac. Într'o altă zi, hotărîșitățile fură oprite d'a întrebuișta cuvēntul »revoluțiune« vorbind de mersul planetelor. În fine, într'o altă zi, acest ciudat împărat afișă în capitala sa o donațiune care prescria fiecăruia d'a se opri în trespășsa, d'a-și scōte blana și a sta aplecat naintea soarelui. Atunci i plăcea să se preumbe totă ziua, pe jos, în lare, în trāsūră, în scopul d'a surprinde pe cei care nu se vor supune ordinelor sale. Un tiner neguțier fu condamnat, din cauza unei infrațiuni la reședința ordonanțe, la cincișeci lovituri de knut, pedepă aprōpe mortală și o suferi până la sfēșit. Unei femei tinēră, cunoscută și considerată la curte, tot pentru același cuvēnt, i se secvestră trāsura de cătră poliției. Ea leșină. Familia ei, fiind informată, alergă la împăratul, care făcū să se discute delictul, amnōștiă visițiul care trebuia să fie incorporat în armată ordonă să se dea napoi caii și trāsura secvestrată să pedepsū cu opt zile de reclusiune pe tinera femeie. subț cuvēnt că n'a fost cuvincioasă și pe mātusea cu aceeași pedepsă, pentru că-i serviă de mamă și nu i-a dat educațiune. Astfel, în fiecare zi, ciudatul monarch da la pedepse tuturor acelor pe cari il credea că nu s'a supus ordinelor sale.

Un consiliu. Ți se întēplă uneori să sprezi o țigaretă de chihlibar la care ții mult. În loc d'a arunca bucățile, poți să le lipești cu lesnire udând pătule pe cari voești să le prinđi la loc c'o soluțiune de potasiu caustic și apoi încaldēndu-le le strāngi până ce nu mai remāne nici o urmă de stricăciune.

Ghicitură

de R. A.

Din următoarele litere și anume: 5 a, 1 b, 2 c, 2 e, 1 f, 1 g, 7 i, 1 l, 1 m, 2 n, 5 o, 6 r, 1 s, 1 t, 1 v, — să se formeze 7 cuvinte, a căror litere începōtore cetite de sus în jos dau numele unei persoane renumite, — eră literele finale cetite de jos în sus dau numele unui stat, în care acea personă are un mare rol.

1. Un stat în America.
2. Un soi de miliție în România.
3. Un arbore însemnat, ce creșce lângă apă.
4. Un lucru sânt la României credincioși.
5. O personă însemnată din biblie.
6. Un oraș în Tirol.
7. Un fluviu în Africa.

Terminul de deslegare e 25 novembre. Ca tot deuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Indreptare. În nr. 43 al foii nōstre, în cronica »Din viața de București« s'a strecurat o greșelă de tipar ce schimbă înțelesul și anume: pe pagina 12 în șirul 4 din jos, în loc de »fransele« să se cetească »pensele« (flori: micșunele de grădină.)

Călințarul șeptemānei.

Țiua șept.	Călințarul vechiu	Călinț nou
	Duminea 6 Ev, dela Luca c. 8, gl. 6, a invierii 1.	

Duminea	1 Cosma și Damian	13 Stanislau
Luni	2 Mart. Acindin	14 Levin
Mart	3 Mart. Acinepsila	15 Leopold
Mercuri	4 Cuv. Ionachie	16 Homer
Joi	5 M. M. Calact. și Epist.	17 Ema
Vineri	6 Par. Pavel Martur.	18 Eugen
Sămbătă	7 33 Mart. d. Melintina	19 Elisabeta

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULGAN.**

Cu tipariul lui Hūgel Otto în Oradea-mare.